

# Taper penger på å sende uforedla tømmer til Sverige: Går i råvarefella

**UBALANSE:** Den norske skogen sendes rett ut av landet som råvare. Verdiskapingen foregår i Sverige. Samtidig importerer Fastlands-Norge mye mer varer og tjenester enn hva som produseres og sendes ut.

## HANDEL

Av Ebba Boye

For ti år siden var Norge nettoimportør av tømmer fra Sverige. Svensk skog ble videreforedlet ved norske fabrikker og ble til papir og emballasje, som så ble solgt ut på verdensmarkedet.

I dag går handelsstrømmen motsatt vei: I 2018 eksporterte Norge tømmer og tremasse for 2,6 milliarder kroner til Sverige. Der blir det videreforedlet til papir, trevarer og bioenergi.

Økonom Margaret Eide Hillestad fra Agrianalyse mener dette bidrar til at handelsbalansen for Fastlands-Norge faller: Tar vi olja ut av Norges økonomi, importerer vi for mye høyere verdier enn vi eksporterer.

**– Selv om vi eksporterer mye mer tømmer nå, så tjente vi mer på tømmeret da vi videreforedlet det selv, sier Hillestad.**

Borregaard industrier opererer med tall på at verdiskapingen er ti ganger større når trevirket blir sendt til et bioraffineri, sammenlignet med når tømmerstokkene blir sendt ut som rein eksport. Norge eksporterer nå sagtømmer og tremasse for 3,4 milliarder kroner i året, for det meste til Sverige, Finland og Tyskland.

### Store investeringer

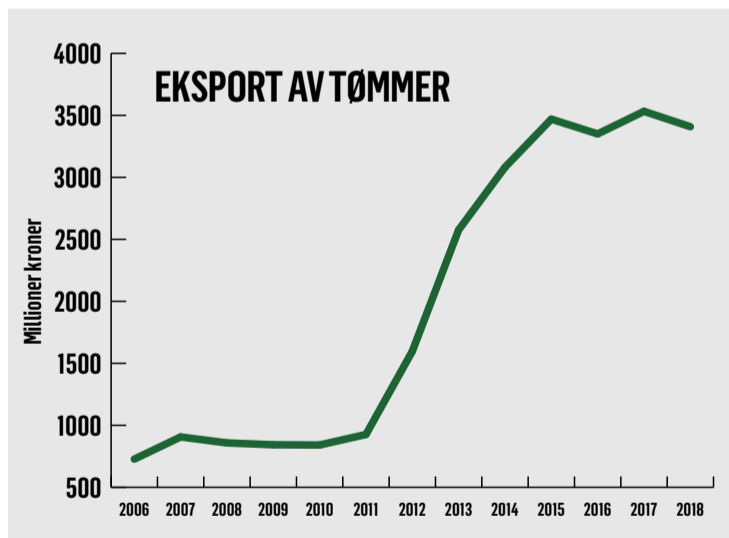
Arne Rørå er administrerende direktør i Norskog og representerer norske skogeiere. Han mener årsaken til at tømmeret går til Sverige, er at det er blitt investert enormt store beløp i treforedling i Sverige og Finland. Han etterlyser lignende investeringer i Norge.

– Det er ikke tvil om at jo lenger vi kan foredle råvaren innenlands, jo høyere verdiskaping får vi. Vi ønsker hel-



**STORT POTENSIAL:** Ved Borregaard fabrikker i Sarpsborg har de skapt millionindustri ved å videreforedle tømmerstokken. Med flere slike bedrifter kunne vi økt verdien av norsk skog, og handelsbalansen ville sett bedre ut, sier økonom Margaret Hillestad.

FOTO: TOM HENNING BRATLIE



**RÅVARER:** Norge eksporterer sagtømmer og massevirke for 3,4 milliarder kroner.

Kilde: Statistisk sentralbyrå

ler å importere tømmer til Norge så vi får foredlingsgevinsten her. Det ville vært det beste for Norge som nasjon, sier han.

Ifølge den nasjonale strategien for skog- og trenæringen, Skog 22, var samlet verdiskaping i treindustrien i 2015 på 45 milliarder kroner. Rapporten konkluderte med at det var et potensial for å øke verdiskapingen opp mot 180 milliarder kroner. Dersom vi kun ser på verdien av tømmeret som råvare, ligger verdiskapingen bare på 5–6 milliarder kroner, ifølge rapporten.

### Norge investerer ikke

Også i Norge har det vært spe-

deret. Margaret Hillestad mener det er håpløst å opprette statlige virkemidler som opererer etter en slik logikk:

– Det er lite som kan konkurrere med den kortsiktige fortjenesten i eiendomsmarkedet. Dermed havner mye av investeringene der, sier hun.

**Gode framtidsutsikter**  
Styreleder i Norges Skogeierforbund Olav Veum mener myndighetenes rolle må være å tilrettelegge for at næringen kan drive konkurransedyktig.

– **Bedriftene i Norge har ikke blitt lagt ned på grunn av manglende marked, men på grunn av manglende rammevilkår, sier han.**

Han mener vi trenger gode

### FAKTA

#### Handelsbalanse:

- Et lands handelsbalanse er differansen mellom eksport og import av varer og tjenester.
- På grunn av oljeeksporten har Norge hatt overskudd på handelsbalansen siden 1990-tallet. Verdien av eksporten er større enn verdien av importen.
- Tall for Fastlands-Norge, der oljeeksporten er tatt ut, viser derimot et økende handelsunderskudd siden 1990-tallet.
- For å bedre handelsbalansen for Fastlands-Norge må verdien av eksporten økes. Det kan for eksempel gjøres ved å videreforedle råvarer i Norge.



Klassekampen 5. juli

veier, oppgradert infrastruktur og virkemidler som gjør det lønnsomt å investere i energieffektivisering gjennom Enova.

Det er også nødvendig med en offentlig innkjøpspolitikk som gjør at det lønner seg å bygge mer med tre, samt incentiver for bruk av biodrivstoff.

Veum er fornøyd med at Investinor nå har fått et noe endret mandat. Avkastningskravet er det samme, men de har kunnet gå sammen med skognæringen i investeringsselskapet Shelterwood.

– Vi er nå i gang med å få på plass investeringer på mellom 4 og 7 milliarder kroner i norske anlegg, sier han.

Treforedlingsindustrien har vært svekket lenge, og han mener det er tøft å bygge opp noe helt nytt.

– Når du legger ned en bedrift, er det en permanent skade. Nå er det opp til oss å snu den eksportstrømmen som går ut av landet, sier Veum.

ebbab@klassekampen.no